

- 5 πώλησιν τοῦ πράγματος εἰς Χίον. ἐμέτρη-
 6 σε δὲ καὶ τῷ ἰδίῳ γρόσια πεντακόσια Ν. 500
 7 καὶ ἔστω ὁ παρὼν εἰς ἔνδειξιν. σίφνος 15
 8 δεκεμβρίου 1815: Κωνσταντῖνος Ἰωάννου πάου
 9 ἐμέτρησε ἔτι τῷ ἰδίῳ γρόσ(ια) πεντακόσια ἥτοι
 10 500: καὶ ἔγιναν ὅλα γρόσ(ια) χίλια ἥτοι 1000 =
 11 σίφνος 15: δεκεμβρίου 1815: κωνσταν(τῖνος) Ἰωάννου πάου

30

Ἐπιτροπικὸν

1816, Φεβρουαρίου 1
 Κωνσταντινούπολις

Ἡ χήρα τοῦ μακαρίτου βεσσιαρίου Γεωργίου Ὀθωναίου Ἐλέγκω καὶ τὰ τέκνα αὐ-
 τοῦ διορίζουν πληρεξουσίους αὐτῶν ἐν Σίφνῳ τοὺς Κωνσταντᾶκην Ἰωάννου Μπάον καὶ
 τὸν Νικολάκην Βαλέταν, μὲ τὴν εἰδικὴν ἐντολὴν ὅπως πωλήσουν διάφορα αὐτῶν ἀκί-
 νητα κείμενα ἐν Σίφνῳ, ἐπακριβῶς κατονομαζόμενα.

Τὸ ἔγγραφο ἐπιβεβαιῶνται ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Δέρκων Γρηγορίου ἄρα συνετά-
 χθη τοῦτο ἐν Κωνσταντινουπόλει, διότι ὁ Δέρκων, ἀποτελὼν μέλος τῆς ἐν Κωνσταντινου-
 πόλει Ἱερᾶς Συνόδου (Γ. Λ. ΦΟΝ ΜΑΟΥΡΕΡ, *Ὁ Ἑλληνικὸς λαός*, τόμος 1^{ος}, μετάφρ.
 Ε. Καραστάθη, Ἀθῆναι 1943, § 150), ἤδρευεν εἰς τὸ προάστειον τῆς πόλεως ταύτης
 Θεραπειὰ (Σ. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ, *Ὁ Μέγας Δέρκων Γρηγόριος*, εἰς Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς
 καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος, Νέα Σειρὰ 1, τεῦχος 2^{ον}, 1928, σελ. 64). Ὁ
 Ν. ΜΟΣΧΟΒΑΚΗΣ, *Τὸ ἐν Ἑλλάδι Δημόσιον Δίκαιον ἐπὶ Τουρκοκρατίας*, Ἀθῆναι 1882,
 σελ. 59, σημ. 1, γράφει, ὅτι «οἱ ἐπίσκοποι εἶχον ἀνέκαθεν ἰδίους συμβολαιογράφους
 (κατζίλιέρους ἢ νοτάρους), οἵτινες τὰς διαθήκας καὶ τὰ ἔγγραφα ἐν γένει τὰ δημοσίου κύ-
 ρους χρῆζοντα συνέτασσον καὶ ὑπέγραφον». Ἡ ὑπαρξις δὲ τούτων διὰ τὴν Νάξον ἐπιμαρ-
 τυρεῖται ὑπὸ τοῦ ἐγγράφου 702, ἐν Ἰ. ΒΙΣΒΙΖΗ, *Ἡ πολιτικὴ Δικαιοσύνη κατὰ τὴν ἐλληνι-
 κὴν Ἐπανάστασιν μέχρι τοῦ Καποδιστρίου*, Ἀθῆναι 1941, καὶ διὰ τὴν Σῦρον ἐκ τοῦ Α. Θ.
 ΔΡΑΚΑΚΗ, *Ἡ Σῦρος ἐπὶ Τουρκοκρατίας*, Ἐρμούπολις Σύρου 1948, σελ. 223. Προκει-
 μένου περὶ τῆς Νάξου βλέπε ἰδίως Ἰ. ΒΙΣΒΙΖΗ, *Οἱ κοινοὶ καγκελλάριοι τῆς Νάξου ἐπὶ
 Τουρκοκρατίας*, ἐν Ἀρχ. Ἰδ. Δικαίου, 12, 1945, σελ. 88 ἐπ., καὶ εἰς ἀνάτυπον, Ἀθῆναι
 1945, εἰς ὃ καὶ παραπέμπω. Οὕτω καὶ ὁ Γ. Λ. ΦΟΝ ΜΑΟΥΡΕΡ, ἐνθ' ἄνωτ., § 153,
 ὅπου ὁμως ἀστόχως ὁ μεταφραστὴς ἀποδίδει τὸν *bischöflichen Kanzler* διὰ τοῦ «ἐπισκο-
 πικοῦ χαρτοφύλακος». Δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω ἂν καὶ τὸ παρὸν ἔγγραφο συνετάχθη
 ὑπὸ τοῦ ἐπισκοπικοῦ τοῦ Ἀγίου Δέρκων νοταρίου, ὅπερ εἶναι τὸ πιθανώτερον, ἀφοῦ φέ-

ρει, ἐν ἀρχῇ μάλιστα, τὴν ἐπιβεβαίωσιν τοῦ ἐπισκόπου τούτου καὶ εἶναι γεγραμμένον διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς ὁλόκληρον, ἐξαιρέσει τῶν ἐν τέλει τεσσάρων ὑπογραφῶν. Ὁ συντάκτης δ' αὐτοῦ εἶναι καὶ ὁ βεβαιῶν, ὡς ἂν αὐτὴ ἡ *Ἑλέγκω Βεσιάρη* ὑπογράφη ἰδιοχείρως ἐν στίχῳ 21. Διότι ἀποκλείεται, νομίζω, τὸ ἔγγραφον νὰ συνέταξεν ἡ τελευταία καὶ νὰ ὑπέβαλεν αὐτὸ πρὸς ἐπικύρωσιν εἰς τὸν Ἅγιον Δέρκων, δεδομένης τῆς ἐν γένει θέσεως τῶν γυναικῶν καὶ τῆς μορφώσεώς των ἐπὶ τουρκοκρατίας. Πάντως ἡ ἐπικύρωσις τοῦ ἐπισκόπου ἐγένετο ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἱστορουμένῳ ὑπὸ C. W. E. HEIMBACH, *Griechisch-römisches Recht im Mittelalter und der Neuzeit. III Periode*, ἐν Ersch und Grueber, *Allgemeine Encyclopädie der Wissenschaften und Künste* 78, Leipzig 1869 σελ., 40, στήλῃ 2^α (ἀτυχῶς ὁμως ἄνευ πειστηρίων).

Χαρακτηριστικὸν εἶναι, ὅτι τὸ περιεχόμενον τοῦ παρόντος πληρεξουσίου ἐπικυροῦται αὐτολεξεὶ σχεδὸν καὶ δι' ἐπιστολῆς τῶν ἐνδιαφερομένων πρὸς τοὺς διοριζομένους πληρεξουσίους Κωνσταντάκην Μπάον καὶ Νικολάκην Βαλέταν. Εἶναι δὲ καὶ αὕτη γεγραμμένη διὰ χειρὸς τοῦ αὐτοῦ γραφέως τοῦ συντάξαντος τὸ παρὸν καὶ ὑπογράφεται κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς τρόπον ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐξουσιοδοτούντων προσώπων. Ἡ ἐπιστολὴ δημοσιεύεται εὐθὺς ἀμέσως ὡς 31. Ἡ (αὐτολεξεὶ) ἐπικύρωσις δι' ἐπιστολῆς ὑπενθυμίζει συγχρόνους συνηθείας.

Ἐξ ἄλλου ἐκ τοῦ παρόντος πληροφοροῦμεθα, ὅτι ἡ οἰκογένεια τοῦ Γεωργίου Ὁθωναίου, ἀποτελούμενη ἐξ αὐτοῦ, τῆς συζύγου του καὶ τεσσάρων τέκνων του, καταγεγραμμένη ἐκ Σίφνου, ἦτο ἐγκατεστημένη ἐν Κωνσταντινουπόλει. Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ Ὁθωναῖος κατεῖχεν ἐξέχουσιν θέσιν, φέρων καὶ τὸν τίτλον τοῦ βεσιαρίου, οὗτινος μάλιστα περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο, ἂν κρίνωμεν ἐκ τοῦ ὅτι ἡ σύζυγός του Ἑλέγκω, τόσον εἰς τὸ παρὸν (στίχ. 21) ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐπόμενον 31 (στίχ. 20), ὑπογράφει ὡς *Ἑλέγκω βισιάρη*. Περὶ τοῦ βεσιάρη ὡς ὁφφικιούχου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, βλέπε Γ. Α. ΡΑΛΛΗ καὶ Μ. ΠΟΤΛΗ, *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων*, 5, Ἀθῆναι 1855, σελ. 538 (ὑποσημείωσιν). Ἐκτὸς τούτου πληροφοροῦμεθα, ὅτι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὄχι μόνον ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀλλὰ καὶ ἐν Σίφνῳ ὁ πληρεξούσιος ἐκαλεῖτο ἐπίτροπος.

Σπουδαῖον ζήτημα γεννᾶται ὑπὸ ποίαν ἰδιότητα ὑπογράφει τὸ παρὸν πληρεξούσιον ἡ χήρα τοῦ Ὁθωναίου Ἑλέγκω καὶ ὑπὸ ποίαν ἰδιότητα ἀνεμίχθη ἢ θὰ ἀνεμιγνύετο εἰς τὴν πώλησιν ὁ Ἅγιος Ἐλασσῶνος Ἰγνάτιος (στίχ. 5 τοῦ παρόντος καὶ στίχ. 8 τοῦ 31) θεῖος τῶν ὑπογραφόντων. Τρεῖς εἰκασίαι εἶναι δυναταί. Εἴτε δηλ. ὅτι ἡ μήτηρ εἶναι μετὰ τῶν τέκνων τῆς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμος τῆς περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου τῆς, γεγονὸς ὅπερ, προκειμένου περὶ τῆς Σίφνου, ὑποστηρίζει ὁ Π. ΚΑΛΛΙΓΑΣ, *Μελέται καὶ Λόγοι*, 1, Ἀθῆναι 1899, § 61, σελ. 215, καὶ ἐπικυροῦται ὑπὸ δικαστικῶν ἀποφάσεων (ΖΕΠΩΝ, *Jus Graecoromanum*, 8, Ἀθῆναι 1931, σελ. 484, παρ. 123), χωρὶς, ἀτυχῶς, νὰ ἐπιρρωννύεται δι' ἄλλων ἐγγράφων. Τὸ κληρονομικὸν δ' αὐτῆς δικαίωμα περιορίζεται εἰς τὴν ἐπικαρπίαν τῆς περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος, ἐφ' ὅσον δὲν δευτερο-

γαμήση. Εἴτε ὅτι εἶναι ἐκ διαθήκης κληρονόμος αὐτοῦ ἐκ παραλλήλου καὶ πάλιν πρὸς τὰ τέκνα της. Εἴτε, τέλος, ὑπογράφει ὡς ἐπίτροπος τῶν ἀνηλίκων τέκνων της. Τὸ τελευταῖον ὁμως τοῦτο ἀποκλείεται ἐκ τοῦ ὅτι ὑπογράφουν καὶ αὐτὰ τὰ τέκνα. Διότι τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι ἦσαν ἐνήλικα. Ἀτυχῶς οὐδεμίαν εἰκασίαν δύναμαι νὰ κάμω περὶ τοῦ λόγου, δι' ὃν θ' ἀνεμιγνύετο ἢ ἦτο ἀναμεμιγμένος εἰς τὴν πώλησιν τῆς πατρικῆς περιουσίας τῶν τέκνων τοῦ ἀποβιώσαντος ὁ Ἅγιος Ἐλασσῶνος Ἰγνατίος, ἀφοῦ ἄλλως δὲν δύναμαι νὰ γνωρίζω ἂν οὗτος ἦτο πρὸς μητρὸς ἢ πρὸς πατρὸς θεῖος, καίτοι τὸ δεύτερον θεωρῶ ὡς πιθανώτερον. Βλέπε καὶ σχετικὸν 32. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀμέσου ἀντιπροσωπείας βλέπε 66.

1 Ὁ Δέρκων Γρηγόριος ἐπιβεβαιοῖ

2 † Διὰ τοῦ παρόντος ἐπιτροπικοῦ ἡμῶν γράμματος δηλοποιούμεν ἡμεῖς οἱ κά-
3 τωθεν ὑπογεγραμμένοι, ἢ τε χήρα τοῦ μακαρίτου βιστιάρη γεωργίου ὀθωναίου,
4 καὶ τὰ ὀρφανὰ αὐτοῦ, ὅτι εἰς τὰ ἐν σίφνῳ πατρικά μας κτήματα, ὅσα μετὰ τὸν
5 θάνατον τοῦ μακαρίτου ἁγίου ἐλασσῶνος κυρίου Ἰγνατίου ἔμειναν ἀπώλητα,
6 διορίζομεν ἐπιτρόπους ἀπὸ μέρους μας τὸν εὐγενέσι(ατον) σινιὸρ Κωνσταντά-

7 νου πάου, καὶ τὸν εὐγενέσι(ατον) σινιὸρ νικολάκην βαλέταν, διὰ νὰ ἐπιστατήσουν
8 νὰ πωληθῶσι τὰ ἐξῆς εἰσέτι ἀπώλητα πράγματά μας, δηλαδή: τὸ εἰς τὸν κή-
9 πον ἀμπέλι, τὸ εἰς τὸν μαραδίτην χωράφιον, τὴν εἰς τὸν ποταμὸν
10 σκάλαν, λεγομένην τῆς λιανῆς, τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου γεωργίου,
11 τὰ ἔξω τοῦ κάστρου δύο κελλαράκια, τὰ ἔτερα δύο ἔξω τοῦ κάστρου ἐργα-
12 στήρια, τὰ εἰς τὴν ἁγίαν αἰκατερίναν, καὶ ὅτι τὰ πωλητήρια γράμματα, ὁ-
13 ποῦ θέλουν γίνῃ ἀπὸ μέρους τῶν εἰρημένων ἐπιτρόπων μας, θέλουν ἔχῃ τὴν
14 ἰσχὺν καὶ τὸ κῦρος ἐν παντὶ τόπῳ καὶ κριτηρίῳ, ὡσὰν νὰ τὰ ἔχῃ ἐκ μέρους
μας, καὶ

15 ὅτι τὰ πωληθέντα πράγματα εἰς τὸ ἐξῆς θέλουν ἔχει ἀναφαίρετα καὶ ἀναπό-
σπαστα ἀπὸ ἐ-

16 κείνους, ὅποῦ τὰ ἀγοράσουν, ὅθεν εἰς τὴν περὶ τούτων ἐνδειξιν, καὶ ἀσφάλειαν
17 ἐγένετο τὸ παρὸν ἐπιτροπικὸν μας γράμμα, ὑπογεγραμμένον παρ' ἡμῶν τῶν
18 κληρονόμων τοῦ μακαρίτου βιστιάρη, καὶ ἐπιβεβαιωμένον παρὰ τοῦ πανιερω-
τάτου καὶ

19 σεβασμιωτάτου ἡμῶν γέροντος ἁγίου δέρκων κυρίου κυρίου γρηγορίου, καὶ
ἐδόθη εἰς χεῖ-

20 ρας τῆς εὐγενείας των

1816: φεβρουαρίου: 1:

21 » ἐλέγκω βιστιάρ(η) βεβαιῶ τὰ ἄνωθεν